ՆՈՐ-ԴԱՐ

№ 135 ՀՈՐԻՈՐԴ ՏԱՐԻ Ուրբաթ 14 Օգոստոսի | 1887 | Ուրբաթ 14 Օգոստոսի ՀՈՐԻՈՐԴ ՏԱՐԻ № 135

Տարեկան 10 բուբլի, վեց ամսոք՝ 6 բուբլի, երեք ամսոք՝ 3 բ. 50 կ., ամսոք՝ 1 բ. 50 կ., Հասոյ՝ 5 կոպէկ։
Բաժանորդ դրվում են Թիֆլիսում միմիայն խմբագրատանը։

Խմբագրատունը գտնվում է պօստատան հանը, Տրօիցկի փողոցի վերայ, Սամբա (Տրօիցա) եկեղեցու հանդէպ, № 9.
Հասցէն՝ Тифлисъ, Редакція «Норъ-Даръ» կամ Tiflis (Caucase) Rédaction «Nor-Dar».

Խմբագրատունը բաց է ամեն օր (բացի մօն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը։ Յայտարարութիւնները ընդունվում են ամեն լեզուներով։
Յայտարարութիւնների տառին 2 կ., բնկլուսների համար կրկնապատիկ։

ԿԱՂԱԿԱՆ – ԳՐԱԿԱՆ

„ՆՈՐ-ԴԱՐ“

Լրագրի բաժանորդագրութիւնը շարունակվում է

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳԻՆՆ Է

Յունվարի 1-ից	10 բ. — կ.	Յուլիսի 1-ից	6 բ. — կ.
Փետրվարի 1-ից	9 » — »	Օգոստոսի 1-ից	5 » 25 »
Մարտի 1-ից	8 » 50 »	Սեպտեմբերի 1-ից	4 » 50 »
Ապրիլի 1-ից	8 » — »	Հոկտեմբերի 1-ից	3 » 50 »
Մայիսի 1-ից	7 » 25 »	Նոյեմբերի 1-ից	2 » 50 »
Յունիսի 1-ից	6 » 50 »	Դեկտեմբերի 1-ից	1 » 50 »

Եւրոպա, Թիւրքիա և այլ հեռաւոր երկիրներ տարեկան գինը՝ 30 ֆրանկ, վեց ամսականը՝ 20 ֆրանկ։

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

Քրոնիկոն.—Լուրեր։ Մի խմբագրի լրագրի լօգիկան։ Ուխտագնացութիւն դէպի ս. Դրիգոր։
Քաղաքական.—Լուրեր։
Խառն լուրեր։
«Նոր-Դար»-ի պատասխաններ։
Բանասիրական. — Բազդահաւասարներ։
Յայտարարութիւններ։

ՔՐՈՆԻԿՈՆ

ՆՈՐ-ՆԱԽԻՋԵՒԱՆԻՑ օգոստոսի 13-ին «Նոր-Դար»-ի Թղթակիցը հեռագրում է. «Թօփխի գիւղը այրվում է։ Վնասը հաշվում են երեք հարիւր հազար րուբլի»։ Ինչպէս լսւմնի է, Թօփխի գիւղը Նոր-Նախիջևանի չրջակայ գուա հայաբնակ հօթ գիւղերից մինն է։

—

Մեզ գրում են. — Ջանգան չահաւէր անձեր միշտ աշխատում են օգտուել ժողովրդի դիւրահաւատութիւնից. դրան մի դեղեցիկ օրինակ է խարբուխի նոր «ուխտատեղին»։ Մի միլիւանն մի օր վեր է կենում և իւր հարեւաններին պատմում է իւր տեսած երազը։ Նա տեսնում է, իբրև թէ ճանապարհ գնալիս գտնում է մի հաց. վերցնում է որ և զարմացած տեսնում է, որ հացը քար է դարձել։ Ժողովրդի մէջ սկսում են զրան բացատրութիւններ տալ, բայց յանկարծ որքան մեծ է լինում խնդութիւնը, երբ միւս օրը երազատեսը երեկոեան տուն վերադառնալիս, իբր հետ բերում է և մի քար՝ հացի ձեւով. նրա պատմածից երեւում է, որ ճանապարհին տուն վերադառնալիս գտնում է մի տաք հաց և վերցնելով հացը դնում է անդի տակ։

Մի փոքր գնալով նա զգում է, որ՝ իբր անդի տակի հացը ծանրացաւ. հացը քար էր դարձել։ Ժողովուրդը հաւատալով նրա խօսքերին, սկսում է հրաշալի քարացած հացին իբր վայել յարգանքը մատուցանել։ Ահա արդէն 7—8 ամիս է, որ քարացած հացը ամեն օր բազմաթիւ ուխտաւորներ է գրաւում դէպի ինքը, որոնք չեն խնայում իրենց կոպէկները, և խունկ ու մոմ են վառում նրա առաջ։ Պատմում են, որ քարը զօրութիւն ունի իրեն դիմողներին լալանելու, թէ մեղաւոր են նրանք՝ թէ արդար. եթէ արդար են՝ նրանք քարի վերայ տեսնում են մարդի դէմքի պատկեր, իսկ եթէ մեղաւոր են՝ չեն արժանանում այդ պատուին։ Ես ևս ուխտաւորների մէջ խառնուելով, դիմացի հրաշալի քարին իմ մեղաւոր կամ արդար լինելս իմանալու, և որքան եղաւ իմ ուրախութիւնը, երբ դէմքը երևաց, լինի գոնէ հատուածներին, որ իմ տեսածը դէմք էր. թէև դէմքի նմանութիւն անգամ չունէր այն՝ որ դէմք էր կարծւում.—անհատուտոր քարի վերայ կպցրած է մի կտոր կիր՝ որ դէմքի մօրուքն է կարծւում, իսկ միւս անհարթութիւնները՝ աչք, քիթ, բերան և այլն։

Արժէք ունի պիտի ուշադրութիւն դարձնել այսպիսի տիպեր երևոյթների վերայ։ Ահա ութ ամիս է, որ անխղճարար կեղեքում են ժողովրդին և ոչ ոք չ'պիտէ այդ։

—

ԱՂԴԱՇԻՑ մեզ գրում են.— Այստեղի վաճառականները և հասարակութիւնը խնդրում են «Նոր-Դար»-ի Ամերիկայի թղթակցին՝ որ լալանէ լրագրի միջոցով, թէ մատուտակ ստուած բոլոր արմանները (բիանքիօք) ինչ բանի համար լինեաց մի մեծ ընկերութիւն այդքան մեծ քանակութեամբ առնում է և ուղարկում է Ամերիկա։ Երկու ամբողջ տարի է վերոյիշեալ ընկերութիւնը գազանի է պահում այդ բոլոր գործածութիւնը։ Ցանկալի էր, որ հայ վաճառականների և հասարակութեան խնդիրը լարգէր «Նոր-Դար»-ի Ամերիկայի թղթակիցը, լալանելով լրագրի միջոցով այդ բոլոր ինչ բանի համար գործածուելը։

—

ՋԱԼԱԼ-ՕՂԼԻՑ. — Օգոստոսի 9-ին Ջալալ-Օղլում տեղի ունեցաւ մի ներկայացում։ Տիկին Պալծատ և պ. Աբրահամեան՝ տեղական թատերասէրների մասնակցութեամբ ներկայացրին «Անդռնապան» և «Պեպօլի տիկնոջը»։ Ներկայացումը կատարուեցաւ կլոբի դահլիճում։ Որոշված ժամն անցաւ. սակայն դեռ բեմը պատրաստ չէր. փոքրաթիւ հանդիսականները վաղուց, սպասում էին։ Կարգապահութիւն բոլորովին չը կար. այնպէս որ 30 կամ 60 կոպէկով տոմսակ վերցնողները բաւիլանոց աթոռների վերայ նստելուց զատ մեծ աղմուկ էին հանում։ Վերջապէս զանը տուին և վարագոյրը բացուեցաւ։ Տիկին Պալծատ և պ. Աբրահամեան վատ չէին խաղում։ Բայց ընդհանրապէս առնելով բոլոր խաղը՝ պէտք է ասել, որ ողբերգութիւնը կատակերգութեան փոխուեցաւ։

—

Գալ ուսումնարանական տարում ռուսական օրիորդական գիմնազիօններում և պրոգիմնազիօններում դասախօսութիւնները «Одес. Вѣст.»-ի ասելով պիտի նշանաւոր փոփոխութիւններ ենթարկուին, մանաւանդ մաթեմատիկայի, աշխարհագրութեան և ռուսաց լեզուի դասախօսութիւնները։

Իսկ «Kurier Warczawski» լրագիրն թերթը հաղորդում է, որ գալ 1888—1889 ուսումնարանական տարում բոլոր պետական և մասնաւոր արական և իգական ուսումնարանական հաստատութիւնների մէջ առանձին ուշադրութիւն պիտի դարձուի մարմնամարզութեան դասատութեան վերայ։ Այն հաստատութիւններում, որ զանազան պատճառներով մարմնամարզութեան պարապմունք չի եղել, պէտք է դա պարտաւորեցուցիչ լինի։ Այդ առարկայի դասատուները, ինչպէս ուսումնարանական հաստատութիւններում նոյնպէս և մասնաւոր տներում, պէտք է ունենան առանձին վկայականներ՝ իրենց առարկան մասնագիտաբար գիտնալու մասին։

—

ԴՀԼ-ԱՐՎԱԴԻՑ.—Օգոստոսի չորսի դիշերը՝ մինչև միւս օրուայ ժամը վեց

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ԲԱԶԴԱՀԱՒԱՍԱԾՆԵՐ

Ա.

—Շնորհ արէք, մեծարգոյ ա՛էր, ձեր պատրաստական ծառան ոչ միայն անզօր կամ անկարող է իր վերայ բարդուած տոկոսների տոկոսիքը վճարել, այլ նա իր բազմաթիւ ընտանիքով մի պատառ ևս հացի կարօտ է այս վայրկեանին և կարծես չքաւորներիս համար միայն սահմանուած վաղահաս մահը սպառնում է սոսկ ճարակ առնել, իւր անդառնալի վէմ մէջ խոպառ խորտակել մեր դժբաղդ գոյութիւնը... գթացէք, ողորմացէք մեր անձուկ վիճակին. հարուստ է ձեր գրպանը, ճոխ և առատ է ձեր սեղանը, հետևաբար և դուք կարօտ չէք արեան քրտինքով ձեռք բերած մեր կոպէկներին... հակառակ դէպքում ուժով են մեր բազուկները. ա՛յր և կին համաձայն ենք ձեր ստրուկը լինել մինչև պարտքի լրանալը աշխատել ձեզ համար—ծառայել ձեր ընտանիքում... Դառն արտասուք աչքերին աղէխարշ ձայնով ասում էր Օհաննէս էֆէնդին և մի տեսակ ակնածութեամբ ու խորին պատկառանքով դողդոջին ծնկները աղալի առջև դեսին խոնարհեցնում։

—Դո՛ւ, անպիտան արարած, լեղուով միայն վարժ ես խեղճ և ողորմելի երևալ. ժամանակ վաստակելու համար միայն գիտես չոզոքորթել ու քծնել. այդ քո սովորութիւնը, քո բնաւորութիւնն է... դու անվերջ պատրաստականութիւն ես յայտնում, իմ արդար դրամների փոխարէն՝ ընտանիքով ծառայել ինձ, սակայն միշտ դրժել ու ժխտել ես քո չարաչար երդումներն ու խոստումը... տալիս եմ քեզ և՛ բնակարան, և՛ անուղղ միայն թէ...

—Ա՛խ, միայն թէ... բայց այդ վաչխը իմ ուսերին է բեռնուած՝ ես եմ ձեզ պարտական և ոչ իմ անմեղ զաւակներս։ Ես ինչ էք կամենում, ինչ իրաւունքով վերջապէս դուք այդ պահանջում էք նրանցից... Կարծես մի տեսակ ուչաթափութիւնից սթափելով ոտի կանգնեց Յովհաննէսը, որի մէջ բուռն կերպով սկսել էր ջերմանալ կամ բռնկել պատուաճանաչութեան, ծնողական գորովանքի և վերջապէս ինքնուրոյնութեան զգացումները։

—Մեծին բանի մէջ, որդների ճարակ պիտի դարձնեմ քո գոյութիւնը. լսում ես եթէ դարձեալ կը յամառես և կը չարունակես հակառակիլ իմ հրամանին...

—Դուք դատաւոր և պատուելի անձն էք. ես քաջ գիտեմ որ ինձ նման չքաւոր և բազդահալած մահկանացուին վրնասել կարող էք ամենայն դէպքում և ամեն կերպով, բայց ամաչեցէք, բայց ամօթ և նախատինք ձեզ, դուք չարաչար ոտնահարում էք ձեր մարդկային կոչումն ու պատիւը. դուք գազանական կրքերի խաղալիկ, սրիկայի դերն էք ստանձնում...

Վերջին խօսքերին հետևեց զալկադէմ ազալի ծանր ապտակը. նրա թաց աչքերը կրակի բոցերի նման դուրս ցայտեցին արտասուքի զոյգ կաթիլներ և այդ ասելի նրա համար, որ ինքը անկարող էր. փոխադարձաբար, ապտակի հարուածով պատասխանել իրեն գանահարող՝ աղա Միխայիլ Ֆօմիչին։

—Օ՛ն, տղայք, տարէք դրան քաղաքային բանտը, զալրագին արտաբերեց աղան, մնծաքայլ չրջելով կահաւորուած դահլիճի երկարութեամբ։

—Գաղափարն բանտ, իսկ ընտանիքս կէս չսելի ձայնով խօսեց ինքն իրեն Օհաննէս էֆէնդին, աչքերը սեւեռած աղալի բալկոնին, հալեացքով հետևելով նրանց, ինչպէս որ կատուն հետևում է իւր որսած մկին։

—Գնանք... քարշից նրա օձիքից աղալի սպասաւորութեանը միչա պատրաստի կանգնած՝ իսլամական կրօնից նոր մկրտուած՝ Սաքօն. որ ոստիկանական տասնապետի մեծագիր նշանն էր կրում իւր կրծքին, վերջին ռուս-քրքքական պատերազմի վկայական սահմանուած բրօնզեայ չքադրամի հետ։

—Դուք քրիստոնեայ էք, Աւետարանի աչակերտ, դէթ մի վայրկեան լսեցէք ձեր խղճի ձայնին, մինչև երբ և ինչ իրաւունքով հալածում էք ինձ անգթաբար...

—Գնանք, կրկնեց Սաքօն, երբ իւր աչքերին հանդիպեցան աղալի ակնարկը տանել նրան բանտ։

—Կաց, մինչ կրկնւում է «Ելևինէրների» ժամանակը։ Գնանք օրէնքի ներկայացուչին, նրա պաշտպանին...

Թր'իկ. մէկ, երկու... ահա և օրէնքի ներկայացուչիչ... տասնապետի սրտբաւկի հարուածները կապտա կողերով զարդարում էին օրինաց պաշտպանութեան վաղով՝ Յովհաննէսի թառամած ազատն ու երեսը։

—Դալէս եմ. հնազանդվում եմ. բաւական է. գնանք, գնանք. վերջապէս լալագին ձայնով արտաբերեց նա և ափի մէջ՝ ամօթից՝ իւր դէմքը ծածկած, հետևեց իւր անսիրտ զանահարողին։

Բ.

Միխայիլ Ֆօմիչը ծագումով պատկանում էր այն լալանի դասակարգին, որ զանազան ատոր և նոյն իսկ ամօթալի ու պախարակելի միջոցներով հարթած իրենց առջև բաղդի ճանապարհը՝ եկեղեցականի կամ սարկաւագարդրի լինելու կոչ վկայաթղթով մտած պաշտօնավարութեան մէջ, այսօր բաւական իշխալի տեղեր են բռնել, մանաւանդ մեզ մօտ—Անդրկովկասում...

Նրա հայրը մէկն էր Ղարսի 1830 թուականի գաղթական ժողովրդականերից. մի հասարակ և պարզ չինական, որ զառն չքաւորութեան մէջ, վերահաստատեց իւր երկրորդ բնակութեան տեղին Ա. ափանց մօտ, նորահաստատ Գ. քաղաքի խորշերից կամ խուլ անկիւններից մէկում, և որովհետև նա ազգակցութեամբ կապուած էր ժամանակակից լալանի Ոսկանեանց ընտանիքի հետ, ուստի նրանց գործերի մէջ և համարեա նրանց ողորմածութեամբ ու սեղանի փչրանքով առաջ էր մղում իւր փորբաթիւ ընտանեաց գոյութեան դիկը տատասկոտ աչխարհիս երեսին։

Երևոյթ արդութեան ժամանակ, հաւատացնում են, Թովմասը այնքան վատ մարդ չէր, ինչպէս են առհասարակ իւր ազգատոհմի բոլոր անդամները. ընդհակառակը նա՝ դէթ արտաքուստ՝ այնքան բարեսիրտ, բարեպաշտ, այնքան առաքինի և երկիւղած անձն էր, որ գերազասում էր նոյն իսկ ժամանակակից Քրիստոնէական եկեղեցու պաշտօնեաներին անգամ... ոչ ոք չէր մեղանչիլ, եթէ խաբուելով նրա միչտ զգզգուած, աչեխառն մօրուքից՝ սխալմամբ «Օրհնեա Տէր» ասելով համբուրէր նրա ցամաքած ձեռը... թէև մի անբնական և այնքան մեղադրելի երևոյթ չէր, եթէ նա իւր պատանեկութեան թարմ տարիները թուրք սեղանատերերի կամ պաշտօնեաների առանձնասենեակներումն էր անցկացրել... սև մաղձով չաղախուած է եղել նրա հոգին, կամ ծերութեան հասակում նա բռնուած էր վիներիկական ախտով անդամահատութեան փորձերից անմիջապէս չետոյ, դէպի մչտնջենական կեանք կամ չափսենականութիւն է ճանապարհուել... այս բոլորը Նախախնամութիւնից մեզ համար սահմանուած արկածներ էին...

Միքայէլը՝ կամ ինչպես անուանում էին նրան՝ Միխայլօ միամօր զաւակ, մի գեղեցիկ և կայտառ մանուկ էր, սիրուած բոլորից էլ. նա դաստիարակուեցաւ կամ իւր սկզբնական կրթութիւնը ստացաւ, դուք չկարծէք թէ մանկական պարտէզում, կրթուած դաստիարակի մօտ, բարեկարգ դպրոցում... ոչ մեր Միքայէլն էլ իւր հօր Թոմասի նման, կեանքի մէջ մանելու պայծառ ընդունկ ապահանուած գիմնազում, անբարոյական կեանքի և զազրալի չերջանի մէջ... չրջան՝ որի մխիթարութիւնը, ծաղիկն ու զարդարանքն էր նա...

Տարիներ ընթանում էին աննկատելի արագութեամբ հետևաբար և ժամանակի հետ արագութեամբ աճում և զարգանում էր ծերուկ Ոսկանեանի զաւակը, ուսւի կրթութեով, զարգանալով ու չնորհ ցոց տալով կեանքի դէպի ամենատզեղ կողմը...

Թանձր և մթին ամպերով ծածկվում կամ վարագուրվում է արևելքի հորիզոնը. չջողութեամբ տեղում է ռումբի

ՈՐՈՒՄՆԵՐՆ ԵՎ ՊԱՏԺԱՌՆԵՐԸ (Համառոտագիր)։ Օրսուրբ 7-րդ վաստ. Ոսկու գնով Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ոսկե դրամներ չեն հատվում, այլ միայն թղթադրամներ։ Ներկայումս Միացյալ Նահանգներում գտնվում է 346 միլիոն դոլար ոսկի, որի 100 միլիոնը պատկանում է պետական գանձարանին, իսկ մնացածը՝ մասնավոր անձանց։ Ոսկու գնի անկման պատճառը հետևյալն է համարվում։ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ոսկու հանքերի թիվը շատ է աճել, և ոսկու արտադրությունը մեծ չափով ավելացել է։ Ոսկու գնի անկման պատճառներից մեկն էլ այն է, որ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ոսկու դրամներ չեն հատվում։ Ոսկու գնի անկման պատճառներից մեկն էլ այն է, որ Ամերիկայի Միացյալ Նահանգներում ոսկու դրամներ չեն հատվում։

—

ՊԱՏԱՀԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՄԱՀՈՒԱՆ ԱՌԹԻՒ։ Ֆրանսական «Ազգ» թերթը կը հաղորդէ հետևեալ պատահարը։

«Մահուան առթիւ Ֆրանսայի նախագահ Մեք Մահոնի, որ ինքն ալ հերցոգ մըն է, Ֆրանսայի բոլոր հերցոգներուն հրաման ղրկեց, որ իրենց ազգանունին առջև իրենց տիտղոսը չգրեն։ Ասոնց մէջ կը գտնուի նաև հերցոգ Ռոշֆուքոյի ազգականը, որ ուզեց հնազանդիլ հրամանին, բայց ինքզինքը չկրցաւ զսպել, ու ստորագրեց «հերցոգ Ռոշֆուքո»։ Ասոր վրայ նախագահը հրամայեց, որ ան տուգանքի դատապարտուի։ Ռոշֆուքոյի հերցոգը ըսաւ, որ ինքը ուրախ է տուգանքի դատապարտուելուն համար, որովհետև ինքը ուզեց ցոյց տալ, որ հերցոգ մը ամէն բանէ վեր է։ Ռոշֆուքոյի հերցոգը ըսաւ, որ ինքը ուրախ է տուգանքի դատապարտուելուն համար, որովհետև ինքը ուզեց ցոյց տալ, որ հերցոգ մը ամէն բանէ վեր է։

—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ։ Ֆրանսական «Ազգ» թերթը կը հաղորդէ հետևեալ պատահարը։

«Մահուան առթիւ Ֆրանսայի նախագահ Մեք Մահոնի, որ ինքն ալ հերցոգ մըն է, Ֆրանսայի բոլոր հերցոգներուն հրաման ղրկեց, որ իրենց ազգանունին առջև իրենց տիտղոսը չգրեն։ Ասոնց մէջ կը գտնուի նաև հերցոգ Ռոշֆուքոյի ազգականը, որ ուզեց հնազանդիլ հրամանին, բայց ինքզինքը չկրցաւ զսպել, ու ստորագրեց «հերցոգ Ռոշֆուքո»։ Ասոր վրայ նախագահը հրամայեց, որ ան տուգանքի դատապարտուի։ Ռոշֆուքոյի հերցոգը ըսաւ, որ ինքը ուրախ է տուգանքի դատապարտուելուն համար, որովհետև ինքը ուզեց ցոյց տալ, որ հերցոգ մը ամէն բանէ վեր է։

—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ։ Ֆրանսական «Ազգ» թերթը կը հաղորդէ հետևեալ պատահարը։

«Մահուան առթիւ Ֆրանսայի նախագահ Մեք Մահոնի, որ ինքն ալ հերցոգ մըն է, Ֆրանսայի բոլոր հերցոգներուն հրաման ղրկեց, որ իրենց ազգանունին առջև իրենց տիտղոսը չգրեն։ Ասոնց մէջ կը գտնուի նաև հերցոգ Ռոշֆուքոյի ազգականը, որ ուզեց հնազանդիլ հրամանին, բայց ինքզինքը չկրցաւ զսպել, ու ստորագրեց «հերցոգ Ռոշֆուքո»։ Ասոր վրայ նախագահը հրամայեց, որ ան տուգանքի դատապարտուի։ Ռոշֆուքոյի հերցոգը ըսաւ, որ ինքը ուրախ է տուգանքի դատապարտուելուն համար, որովհետև ինքը ուզեց ցոյց տալ, որ հերցոգ մը ամէն բանէ վեր է։

—

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ։ Ֆրանսական «Ազգ» թերթը կը հաղորդէ հետևեալ պատահարը։

«Մահուան առթիւ Ֆրանսայի նախագահ Մեք Մահոնի, որ ինքն ալ հերցոգ մըն է, Ֆրանսայի բոլոր հերցոգներուն հրաման ղրկեց, որ իրենց ազգանունին առջև իրենց տիտղոսը չգրեն։ Ասոնց մէջ կը գտնուի նաև հերցոգ Ռոշֆուքոյի ազգականը, որ ուզեց հնազանդիլ հրամանին, բայց ինքզինքը չկրցաւ զսպել, ու ստորագրեց «հերցոգ Ռոշֆուքո»։ Ասոր վրայ նախագահը հրամայեց, որ ան տուգանքի դատապարտուի։ Ռոշֆուքոյի հերցոգը ըսաւ, որ ինքը ուրախ է տուգանքի դատապարտուելուն համար, որովհետև ինքը ուզեց ցոյց տալ, որ հերցոգ մը ամէն բանէ վեր է։

*) Ինչպես նաև մեր հաջորդ համարում։

*) Այս մասին տե՛ս մեր հաջորդ համարում։

*) 1 մարտից 10 հոկտեմբեր 5 հոկտեմբերից։

*) Ինչպես նաև ներքևում կ՚ երևա։

*) Տե՛ս մեր հաջորդ համարում։

*) Տե՛ս մեր հաջորդ համարում։

*) Տե՛ս մեր հաջորդ համարում

«Новости»-ի թղթակցի՝ աւստրիական արտաքին գործերի մինիստրի ստացած տեղեկութիւններին նայելով, Աւստրիա-Ունգարիան պրինց Ֆերդինանդին Բոլղարիայի իշխան չէ ճանաչում, բայց միևնոյն ժամանակ դիպլոմատիական յարաբերութիւններն էլ չէ կտրել. Բէլգիան յոյս է կանչել իր հիւպատոսներին Բոլղարիայից. Ֆրանսիական հիւպատոսներն էլ ամենակարճ միջոցում դուրս են գնում Բոլղարիայից։

—Բոլղարիայում Թիւրքական կոմիսար Բիզա-բէյի տեղ նշանակուած է Թիւրքիայի արտաքին գործերի մինիստրութեան քարտուղար Արթին էֆէնդի Տատեանը, որ ինչպէս յայտնի է, հայ է։ «Neue Freie Presse»-ը հաղորդում է նրա մասին, որ Սուլթանը միշտ կատարեալ հաւատ է ունեցել դէպի նա և չատ անգամ նրան պալատ է հրաւիրել իր ցանկութիւնները նրան հաղորդելու համար։ Արթին Տատեանի դուստրը Սուլթանի առաջին կնոջ մօտ ընկերակցուհու, իսկ հարսնումն էլ Թարգմանչի պաշտօն է վարում։ Արթին Տատեանը մի ժամանակ բոլորովին դէմ էր բոլղարական առանձին էկզարքութիւն հաստատելուն, որ ազգերական պատրիարքի իրաւունքների չօչափումն էր համարում։

—Բուչչուկից եւրոպական Թերթերին գրում են. «Իտալիէ» հիւրանոցում պրինց Ֆերդինանդին արուած ճաշի միջոցին խօսուած ճառերի մէջ մեծ ազդեցութիւն է գործել Շումլայի բերդակալ մալիոր Նիկիֆորովի խօսքերը թէ՝ «Ես ոչ ճարպատան եմ և ոչ դիպլոմատ։ Պրինցին առաջին անգամն եմ տեսնում, բայց յայտնում եմ, որ զօրքը նրան հաւատարմութեան երդում տուեց։ Նա իր կեանքը կը զոհէ նրա և Բոլղարիայի անկախութեան համար։ Նա աւելի չատ իր դիակներով կը զարդարէ Բալկանի սարերը, քան թոյլ կը տայ իր իրաւունքների բռնաբռնումը»։

—Մայրաքաղաքի առաջ թերթերը հաղորդում են, որ Պետերբուրգ են եկել Թիւրքական երեք սպաներ՝ ռուսական լեզուն ուսումնասիրելու համար. դրանք երիտասարդներ են և լաւ կրթութիւն ստացած։

—Անցեալները Ֆրանսիական արտաքին գործերի մինիստր Ֆլուրանսը հրատարակել էր մի շրջաբերական եգիպտական վերջի խնդրի առթիւ, որի մէջ պաշտպանում էր Ֆրանսիայի բռնած դիրքը և, ի հարկէ, աշխատում էր արդարացնել այդ։ Այդ առթիւ «Riforma» թերթը—Իտալիայի ներկայ մինիստր նախագահ Կրիսպիի օրգանը խօսելով այդ շրջաբերականի վերաբ, ցաւելով ցոյց է տալիս, որ նրա մէջ վիշուած եգիպտոսում չահեր ունեցող Միջերկրական ծովափնեայ պետութիւնների մէջ վիշուած չէ Իտալիան և աւելացնում է, որ «երբ կը հանի եգիպտական խնդրի լուծուելու ժամանակը, Իտալիան կը կարողանայ պաշտպանել իր չահերը և միայնակ չի մնալ»։ Նոյնպէս աւելացնում է. «Այդ շրջաբերականից երևում է, որ Ֆրանսիան մի կողմից, արդէլք է եղել անգլօ-թրքական պայմանագրի այողութեան և միւս կողմից, նա ցանկանում է, որ նորից նորոգուին Անգլիայի և Թիւրքիայի մէջ բանադնացութիւնները»։

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Խելացի չուն. —Պարիզի արուարձաններից մինից անցնելիս, ժանդարմները չանկարծ լսեցին մի չան ցաւալի կլանչոց։ Նրանք գնալով դէպի չանը, տեսան որ մի մարդ, հագուստներին նայելով, գործաւոր, կախած է ծառից։ Ժանդարմները վերատեսչը հարկադրից իսկոյն վայր առնել անթազդին։ Անձնասպանին տեսնելին մօտակայ գիւղից բերած պատգարակի վերայ տարան տուիկատնատուն։ Տեսնելով այս, չանը կրնց վերատեսչի նշանագլխոի քղանցից և քաշելով, տարաւ նրան դէպի բանիւղէ, ուր, ինչպէս յետոյ երևաց, անձնասպանը ապրելիս է եղել։ Ապացուց, խելացի չան միջոցով հնար եղաւ իմանալ անձնասպանի անձնաւորութիւնը՝ որ քարտաշ է եղել։

«ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐ

—

Ջալալ-օղլի. Գ. Ս.-ին, կարելի է. ուղարկեցէք տաս րուբլի։

Խմբագիր-հրատարակիչ

ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տատ տեղերից դիմում են զանազան մարդիկների հարցնելով, թէ ո՞րտեղից կարելի է ճարել Ս. Սահակի, Մեսրովբի, Ներսէս Ե-ի և ներկայ Կաթուղիկոսի և ուրիշների պատկերները։ Յանկացողները թող դիմեն Թիֆլիս հետևեալ հասցէով. Тифлисъ. фотографчику А. Теръ-Гевондянцу.

2—2

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ ԵՐԹԵՒԵԿՆԵՐԻ
ԲԺՇԿԱՊԵՏ ՔՈՒՉԱՐԵԱՆՑԻ
(Երևանէան հրապարակում Ծիծեռնակաղաքի պանը.)

Ընդունելութիւնը ամեն օր.

Առաւօտեան 9—10 ժամին Ա. Բախտաւոր—կանանց և երեխաների հիւանդութիւնների։ 10—12 ժամին Կ. Բախտաւոր—ներքին ջղային հիւանդութիւնների և էլէքտրական բժշկութիւնն 12—1 ժամին Գ. Քուչարեանց—Աչքաբոյժական, վիրաբուժական, աչքի և վներական (ծածուկ) հիւանդութիւնների։

Երեկոյեան 6—8 ժամը, իսկ չորեքշաբթի և շաբաթ երեկոյեան ժամերին կոկորդի և ականջի հիւանդութիւնների։

Ամենայն օր քննվում են ծծմայրների և ծառաների առողջութիւնները և ծաղիկ են կարում։

Վարձ խորհրդի համար առաւօտեան 40 կ., իսկ երեկոյեան 60 կոպէկ։

Զբաւորները անվարձ։

Հիմնադիր բժշկապետ
Գ. ՔՈՒՉԱՐԵԱՆՑ.

X—54

ԱՆԴՐԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ.

գնացքների երթևեկութիւնը «Թիֆլիս» կայարանում։

Բաթումի գնում է պօստ. առաւ. 8 ժ. 49 վ.
Բաթումից գալիս է ,, երեկ. 10 ժ. 15 վ.
Բաղու գնում է ,, երեկ. 10 ժ. 46 վ.
Ալեքից գալիս է ,, առաւ. 8 ժ. 6 վ.
Թիֆլիսից Սուրամ գնում է ապրանքակիբ-մարդ. ակիբ գնացքը գիւղ. 3 ժ. 21 վ.
Սուրամից գալիս ապր. մարդ.
գնացք առաւ. . . . . 8 ժ. 24 վ.
Թիֆլիսից խառն գն. առաւօտ. 9 ժ. 30 վ.
Ախտաֆալից ,, ,, երեկոյեան 9 ժ. 10 վ

ՇՈԳԵՆԱՒԵՐԸ

ԲԱԹՈՒՄԻՑ ԳՆՈՒՄ ԵՆ

Օղեսա—շաբաթ օրերը երեկոյեան 8 ժ. շրջանառու ընթացքով։
Հինգշաբթիները երեկ. 4 ժ. ուղիղ ընթացքով։
Կ. Պօլիս.—երկուշաբթիները երեկոյեան

ԲԱԹՈՒՄ ԵՆ ԳԱԼԻՍ

Օղեսայից.—Ուրբաթ օրերը. առաւօտեան ուղիղ ընթացքով։
Երեքշաբթիները կէս գիշերուայ մօտ շրջանառու ընթացքով։
Կ. Պօլսից.—Շաբաթ առաւօտները։
Վլադիկավկազից գուրս են գալիս.

—

Ա. Հինգ հոգուանոց ուննցող կառքը

1) Առ. 7 ժ. գիշերանոցը՝ Պասանաուրում, Թիֆլիս հասնում է միս օրը երեկոյեան 6 ժ.
2) Առ. 9 ժ. գիշերանոցը՝ Մլխմում, Թիֆլիս հասնում է միս օր երեկոյեան 8 ժ.

Բ. Վեց հոգուանոց ուննցող կառքը

1) Յերեկոյայ 4 ժ. առանց գիշերելու միս օրը երեկոյեան 7 ժ. հասնում է Թիֆլիս։
2) Յերեկոյայ 6 ժ. 30 վ. առանց գիշերելու միս օրը երեկոյեան 9 ժ. 50 վ. հասնում է Թիֆլիս։

1887-ի մայիսի 15-ից Վլադիկավկազի և Թիֆլիսի մէջ կատարին երեխեկութիւն հաստատուած է։

Թիֆլիսից գուրս են գալիս

Ա. Հինգ հոգուանոց ուննցող կառքը

1) Առ. ժ. 7-ին. Գիշերանոցը Գաղուաբի կայարանում. Վլադիկավկազ հասնում է միս օրը երեկոյեան ժամը 8-ին։
2) Առ. ժ. 9-ին. Գիշերանոցը Մլխմում. Վլադիկավկազ հասնում է միս օր ժ. 8-ին։

Բ. Վեց հոգուանոց ուննցող կառքը

1) Յերեկոյայ ժ. 4-ին, առանց գիշերելու միս օրը յերեկոյայ ժամը 7-ին հասնում Վլադիկավկազ։
2) Յերեկոյայ ժ. 5-ին, առանց գիշերելու միս օր երեկոյեան 8 ժ. հասնում է Վլադիկավկազ։

ՄԱՄՈՒԼԻ ՏԱԿԻՑ ԳՈՒՐՍ ԵԿԱԻ

ԲԺԻՇԿ ՄԻՍԱՔ ԱՐԱՄԵԱՆՑ

ՍԱԼԻԱՆԻՑ ԷՋՄԻԱԾԻՆ

ՆԿԱՐԱԳԻՐ

ՈՒԽՏԱՒՈՐ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԵԱՆ

ԳԻՐՔ

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՎ, ԱՐՏԱՏՊԱԾ ,,ՆՈՐ-ԴԱՐ'' Ա-ՄԵՆՕՐԵԱՑ ԼՐԱԳՐԻՑ

ԳԻՆՆ Է 50 ԿՈՊԷԿ

Կարելի է ստանալ Թիֆլիսում—«Նոր-Դար»-ի խմբագրատանը, Բագուում—սպարոն Գրիգոր Գիլդարեանի մօտ։ X—13

Արմաւիրի Միդասեան Երկսեռ Հոգևոր դպրոցների համար տեղիս հոգաբարձութիւնը հրաւիրում է մի արժանաւոր անձն, որ միայն Թուրքահանութեան ուսուցիչ պէտք է լինի երկու ուսումնարաններում հայոց լեզուով՝ ծրագրում նշանակուած կանոնների համաձայն։ Տարեկան ռոճիկն է չորս հարիւր րուբլի (400 ր.) բնակարան և վառելափայտ ևս կստանայ հոգաբարձութիւնից։ Եթէ ցանկացող կայ, թող շուտով դիմէ մեզ. ճանապարհածախս ևս կստանայ նոյն հոգաբարձութիւնից։

Նախագահ հոգաբարձութեան բարեկարգիչ
Վարդան ա.-քհ. Գասպարեան
(ա.) 2—2

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՈՒՄ, ներկայ տարուայ սեպտեմբեր և հոկտեմբեր ամիսներում հրատարակուելու է «ԵՐԱՍԽ» անունով պատկերազարդ հանդէս։

Ամեն մի գիրքը բաղկանալու է մօտաւորապէս 200 երեսից ուրթածալ գիրքով։ Տպագրութիւնը, թուղթը և նկարները լինելու են շքեղ։ Բաժանորդագինն է 3 րուբլի։ «ԵՐԱՍԽԸ» խմբագրվում է գործին ծանօթ անձինքներից հետևեալ ծրագրով.

Կենսական հասարակական խնդիրներ, վէպեր, վիպասանութիւններ, ճանապարհորդութիւններ, տեղագրական, աշխարհագրական և ժողովրդագրական գրութիւններ, բանաստեղծութիւններ, թատրոնական գրուածքներ, կրիտիկա, մատենագրութիւն, գիտական չօգուածներ, թղթակցութիւններ, հայ և եւրոպական գրականութիւն ու նրանց ներկայացուցիչները, քաղաքական տեսութիւն, լրագրաց չուրջը, ազգային վիչտակարան, քրոնիկոն, լուրեր, չատարարութիւններ։ Հանդիսին մասնակցում են և օտարերկրեայ չայտնի գրողներ։

«Երասխի» վերաբերեալ ամենայն գործերի մասին դիմելու է Սիմէօն Գալամիրեանցին. Петербургъ, С. Гуламирянцу. До востребованія.

3—1

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԿՈՒՐՍԵՐ

ԵՐԿՈՒ ՍԵՌԻ ԱՆՁԱՆՑ ՀԱՄԱՐ

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

Առևտրական կուրսերի նպատակն է՝ մասնագիտական առևտրական կրթութիւն տալ երկու սեռի անձանց և պատրաստել գործնական ճանապարհով հմուտ հաշուապահներ։ Աւարտողները ստանում են պաշտօնապէս։

Աւանդելի առարկաչք սոքա են. 1) Ամերիկեան Տնտեսութիւն, 2) Ամերիկեան Թուաբանութիւն, 3) Հաշուապահութիւն (պարզ, կրկնակի և բանկային, 4) Թուաբանութիւն համքնչի վերայ, 5) Ամերիկեան Թղթակցութիւն, 6) Ամերիկեան և Տուբկալչի կանոնագրութիւն և 7) Գեղագրութիւն։

Ուսումը սկսուելու է սեպտեմբերի 15-ից։ Ընդունելութիւնները օգոստոսի 25-ից, ամենայն օր, երեկոյեան 5-ից մինչև 8 ժամը, կուրսեր հիմնողի բնակարանում՝ Սոլոլակում, Լաբօրատորնայա փողոցի վերայ, Յովհաննէս Վարդանեանի տանը, № 14։ Ծրագիրը ու կանոնները կարող են ստանալ ԶՐԻՊՆՈՎ եղբարց Ծովինաօվների բանկային Գրասենեակում և կուրսեր հիմնողի բնակարանում։ Օտարաքաղաքացիք գիմում են կուրսերի հիմնողին—въ Тифлисъ, С. П. Манузьянцу.

20—3

ՕԳՈՍՏՈՍԻ 1-ԻՑ ՍՈՑՆ 1887 ԹՈՒԻ

ԲԱՑՈՒԱԾ Է

ԱՄԵՆԱԱՐԱԳ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ

ԱՄԵՐԻԿԱԿԱՆ ՍԻՍՏԵՄԱՑՈՎ

I.

5 րոպէում բոլորովին պատրաստ կը լինի պատուիրողին Ferrotype լուսանկար-պատկերներ ոսկեզօծած գեղեցիկ շրջանակներով (այլեսոմսի մեծութեամբ) չորս հատի գինը 1 րուբլի։

II.

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐ-ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ

ԵՒ

ԿՕՊԵԱՆԵՐ

Ամեն տեսակի թէ թուղթի, թէ ցինկի և թէ թիթեղի վերայ

III.

ԼՈՒՍԱՓՈՐԱԳՐՈՒԹԵԱՄԲ

Foto-Zincographie տպարանների համար ամեն տեսակ պատկերների հնչշանէր պատրաստվում են ամենաարագ ժամանակում և մաքուր։

ԲՈԼՈՐԻ ԳՆԵՐՆ ԷԼ ԴԻՒՐԱՄԱՏՋԵԼԻ

Գաւառներից ստացուած պատուէրները կատարվում են ամենայն ճշտութեամբ։

Լուսանկար Մ. Փափազեանց և ընկ.
Մուխրանեան փողոց, տուն Խօսրօեվի։
Թիֆլիս 10—5

BATEAUX A VAPEUR FRANCAIS N. PAQUET ET C-ie

ՖՐԱՆՍԻԱԿԱՆ ՆԱՒԱԳՆԱՑՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ն. ՊԱԿԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Ուղիղ և կանոնաւոր երթևեկութիւն Մարսէյլի և Բաթումի մէջ։

Շաբաթ, օգոստոսի 19-ին, «ՄԷՕԶ» (Meuse) շոգենաւը, նաւապետ «ՏԻԲՕԼ» (Thibal) դուրս կը գայ Բաթումից դէպի Տրապիզոն, Օրդու, Սամսօն, Կ. Պօլիս և Մարսէյլ։

Տեղեկութիւնների համար դիմել ընկերութեան գործակալութեան Բաթումում՝ պ. ԳՈՒՐԱՆԻՕՆԻՆ, Թիֆլիսում՝ պ. ՐԻՆՕԻՆ, նախկին գտլերէյա Աբջրունիների № 103. 4—4

Յանկանում եմ դասեր ունենալ Թիֆլիսի Հայոց ծխական դպրոցներում ՌՈՒՍԱՑ ԼԵԶՈՒԻՑ և ԹՈՒՐՔԱՆՈՒԹԻՒՆԻՑ շաբաթական 12 դասից ոչ աւելի։ Ունիմ վկայական։ Յանկացողները կարող են հարցնել «Նոր-Դար»-ի խմբագրատանը։

6—4

Дозволено цензурою Тифлисъ 13-го Августа 1887 г.

Տպարան Մ. Գ. Ռօտինեանց

Типографія М. Д. Ротиніанцъ Гол. пр. д. № 41.